

**Wymagania
sanitarno – higieniczne
oraz sanitarno - techniczne
dla zakładów fryzjerskich,
kosmetycznych,
tatażu
i odnowy biologicznej**

opracowała: Jolanta Mitan

Sekcja Higieny Komunalnej

**Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 lutego 2004r. w
sprawie szczegółowych wymagań sanitarnych, jakim powinny
odpowiadać zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy
biologicznej
(Dz. U. Nr. 31 z 2004r. poz. 273)**

Na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o chorobach
zakaźnych i zakażeniach, przepisy rozporządzenia określają:

1. Szczegółowe wymagania sanitarne, jakim powinny odpowiadać niniejsze zakłady
2. Sposoby postępowania mające na celu zapobieganie chorobom zakaźnym i zakażeniom

NOWA USTAWA O CHOROBYCH ZAKAŹNYCH I ZAKAŻENIACH I INNE USTAWY

- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z dnia 30 grudnia 2008 r. Nr 234, poz. 1570)

USTAWA O KOSMETYKACH

- Ustawa z dnia 30 marca 2001 r. o kosmetykach (Dz. U. z dnia 11 maja 2001 r. Nr 42, poz. 473)

USTAWA O SUBSTANCJACH I PREPARATACH CHEMICZNYCH

- Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. z dnia 14 lutego 2001 r. Nr 11 poz. 84)
- Ustawa z dnia 9 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 9 lutego 2009 r. Nr 20 poz, 106)

ZAKŁADY FRYZJERSKIE, KOSMETYCZNE, TATUAŻU

I ODNOWY BIOLOGICZNEJ

- **Zakłady fryzjerskie** - to zakłady świadczące usługi w zakresie regeneracji, pielęgnacji i upiększania włosów oraz wyrobu peruk.
- **Zakłady kosmetyczne** - to zakłady świadczące usługi w zakresie regeneracji, pielęgnacji i upiększania ciała.
- **Zakłady odnowy biologicznej** - to zakłady świadczące usługi w zakresie regeneracji ciała poprzez ćwiczenia fizyczne, naświetlanie, opalanie, masaż, oddziaływanie suchym lub wilgotnym, gorącym powietrzem oraz zabiegi relaksujące.

- **Zakłady tatuażu** - to zakłady świadczące usługi polegające na wprowadzaniu

barwników do skóry lub śluzówek.

- **Narzędzia** - to przedmioty używane w czasie świadczenia usług, naruszające lub mogące naruszać ciągłość tkanek, oraz przedmioty nie naruszające ciągłości tkanek, mające kontakt ze skórą.

- **Preparaty kosmetyczne** - to każda substancja przeznaczona do zewnętrznego kontaktu z ciałem człowieka, stosowana w celu poprawy wyglądu oraz regeneracji, pielęgnacji, upiększania ciała i włosów, w szczególności substancje, w tym barwniki, przy zastosowaniu których następuje naruszenie ciągłości tkanek, jeżeli stosowane są w tych samych celach.

- **Urządzenia** - to urządzenia techniczne służące do świadczenia usług, a także aparatura do sterylizacji i dezynfekcji.

WYMAGANIA SANITARNO – HIGIENICZNE I TECHNICZNE DLA ZAKŁADÓW

FRYZJERSKICH, KOSMETYCZNYCH, TATUAŻU

I ODNOWY BIOLOGICZNEJ

Lokalizacja zakładów:

- Zakład (fryzjerski, kosmetyczny, tatuażu bądź odnowy biologicznej) powinien być zlokalizowany w odrębnym budynku lub lokalu albo stanowić wyodrębnioną część budynku lub lokalu.

Wejście do zakładu stanowiącego wyodrębnioną część budynku lub lokalu:

- może być wspólne dla wszystkich jego użytkowników i prowadzić z dróg komunikacji ogólnej
- nie może prowadzić przez pomieszczenia nie związane z zakresem wykonywanych usług

W zakładach powinny być wydzielone:

- Pomieszczenia, w których świadczone są usługi wyposażone w umywalki z ciepłą i zimną wodą
- Pomieszczenie/miejsce do spożywania posiłków oraz szatnia dla osób zatrudnionych w zakładzie, wyposażona w szafki do przechowywania odzieży własnej i ochronnej
- Poczekalnia lub miejsce dla klientów z wydzielonym wieszakiem na odzież wierzchnią

W zakładach powinny być wydzielone:

- Pomieszczenia sanitarno-higieniczne dla osób korzystających z usług i zatrudnionych w zakładzie, wyposażone w miskę ustępową, umywalkę z ciepłą i zimną wodą, w zasięgu ręki dozownik zawierający mydło w płynie (w razie potrzeby dozownik ze środkiem do dezynfekcji rąk) oraz ręczniki jednorazowego użytku.
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny może, w przypadku zakładu stanowiącego wyodrębnioną część budynku lub lokalu, wyrazić zgodę na korzystanie z ustępu znajdującego się w innej części budynku lub lokalu, w odległości nie większej niż 75 m od zakładu, jeżeli dojście do tego ustępu odbywa się drogami komunikacji wewnętrznej.
- Miejsce/pomieszczenie do przechowywania sprzętu do utrzymania czystości, wyposażone w zamontowany na wysokości 0,5 m od podłogi zlew lub w przypadku więcej niż 3 stanowisk dopuszcza się wydzielenie miejsca wyposażonego w zawór ze złączką do węża i wpust podłogowy z syfonem.

W zakładach powinny być wydzielone:

- Pomieszczenie lub szafy do przechowywania preparatów kosmetycznych

- Miejsce/pomieszczenie do przechowywania czystej i brudnej bielizny
- Czystą bieliznę jednorazowego lub wielorazowego użytku przechowuje się
  - w przeznaczonych do tego celu, odpowiednio oznakowanych szafach
  - w higienicznych warunkach
- Brudną bieliznę oraz brudną odzież roboczą przechowuje się
  - w zamykanych i oznakowanych pojemnikach
  - pojemniki po napełnieniu niezwłocznie usuwa się poza zakład
- Prania brudnej bielizny dokonuje się poza zakładem lub, jeżeli na terenie zakładu wydzielone jest osobne pomieszczenie do tego celu - może być prana w obiekcie

W zakładach powinny być wydzielone:

- Miejsce/pomieszczenie do przechowywania pojemników na odpady

Odpady stałe/komunalne

- Odpady powinny być gromadzone w zamykanych pojemnikach, wyposażonych w foliowe worki.

Pojemniki/kontenery na odpady muszą być w dobrym stanie sanitarno-porządkowym i sanitarno-technicznym.

Na odbiór odpadów komunalnych zakład musi mieć podpisaną umowę z firmą posiadającą wymagane zezwolenie.

(przy każdej kontroli sanitarnej należy okazać osobie kontrolującej ostatnią fakturę dotyczącą wywozu nieczystości stałych)

Postępowanie z odpadami niebezpiecznymi

- Odpady zanieczyszczone np. krwią lub wydzieliną (tampony, gaziki, ligniny)

gromadzone są w oznakowanych, zamykanych pojemnikach, zaopatrzonych w worki foliowe.

- W przypadku ostrych narzędzi, umieszcza się je w pojemnikach szczelnych,

o nienasiąkliwych ścianach, bez możliwości ponownego otwarcia.

Zakład musi posiadać opracowaną instrukcję postępowania z odpadami niebezpiecznymi.

Zakład musi mieć podpisaną umowę na odbiór odpadów niebezpiecznych z firmą posiadającą wymagane zezwolenie.

- **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach**

(t.j. Dz. U. z 2010r. Nr 185, poz. 1243)

Akt wykonawczy do ustawy:

- **Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 lipca 2010r. w sprawie**

szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi

(Dz. U. nr 139, poz. 940)

- Obiekt musi być zaopatrzony w instalację wodociągową lub wodę z własnego ujęcia.

Punkty poboru wody muszą być zaopatrzone w bieżącą, zimną i ciepłą wodę.

- Obiekt musi być zaopatrzony w instalację kanalizacyjną.

Nieczystości płynne odprowadzane są do sieci kanalizacyjnej lub do zbiornika

bezodpływowego (w przypadku szamba własnego).

W przypadku szamba własnego zakład musi posiadać umowę na wywóz nieczystości

płynnych z firmą posiadającą wymagane zezwolenie.

Podczas kolejnych kontroli sanitarnych należy udostępniać do wglądu ostatnią fakturę

dotyczącą wywozu nieczystości płynnych.

- Zakład musi posiadać wentylację: grawitacyjną, mechaniczno-wywiewną (dotyczy

solariów, masaży, natrysków, łaźni), mechaniczną podciśnieniową.

- Ściany przy umywalkach i zlewach do wysokości co najmniej 1,6 m muszą być wykonane z materiałów nienasiąkliwych, łatwo zmywalnych, odpornych na działanie wilgoci i środków dezynfekcyjnych.

- Podłoga musi być wykonana z materiałów nienasiąkliwych, łatwo zmywalnych, odpornych na działanie wilgoci i środków dezynfekcyjnych.

Zabrania się stosowania w pomieszczeniach zakładu wszelkiego rodzaju dywanów, chodników itp.

- Przedmioty stanowiące wyposażenie zakładu, w szczególności meble, muszą mieć powierzchnię gładką, nie wchłaniającą kurzu i wody, odporną na uszkodzenia mechaniczne i działanie środków dezynfekcyjnych.

- Urządzenia, narzędzia powinny posiadać atesty (certyfikaty, świadectwa dopuszczenia do użytkowania).

- Pomieszczenia w zakładach, w których świadczone są usługi, powinny mieć powierzchnię umożliwiającą takie rozmieszczenie, zainstalowanie i użytkowanie stanowiących jego wyposażenie urządzeń i sprzętu, które zapewni właściwe świadczenie usług.

- W zakładach fryzjerskich wydziela się stanowisko do mycia i farbowania włosów,

wyposażone w umywalkę z doprowadzoną zimną i ciepłą wodą.

- W zakładach kosmetycznych, w których stosuje się preparaty powodujące zewnętrzne zanieczyszczenie ciała należy wydzielić łazienkę wyposażoną w natrysk, miskę ustępową oraz umywalkę.
- W zakładzie, w którym wykonywany jest pedicure, powinno być wydzielone stanowisko o powierzchni co najmniej 6m², odizolowane od innych stanowisk, wyposażone w brodzik do moczenia nóg z bieżącą zimną i ciepłą wodą lub przenośny brodzik do moczenia nóg, który myje się i dezynfekuje po każdym użyciu.
- W zakładach odnowy biologicznej, w których są pomieszczenia do ćwiczeń fizycznych, masażu wodnego lub sauny wydziela się szatnie damskie i męskie, jak również pomieszczenie sanitarne, wyposażone w ustęp oraz co najmniej 1 natrysk i 1 umywalkę dla 10 osób oraz pomieszczenie do wypoczynku dla osób korzystających z usług tego zakładu (z 2 wymianami powietrza na godzinę).
- W pomieszczeniach do ćwiczeń fizycznych powinna być klimatyzacja lub wentylacja mechaniczna o wydajności 50 m³/godz, na jedną osobę, a w siłowniach 100m³.
- Materace do ćwiczeń powinny być wykonane z materiału łatwo zmywalnego, odpornego na działanie środków dezynfekcyjnych.
- W solariach – łóżka lub kabiny do opalania, a w pomieszczeniach do masażu –

stanowisko do masażu suchego powinny być umieszczone w pomieszczeniu/miejscu osłoniętym ściankami o wysokości co najmniej 2 m, wyposażone w zasobnik z ręcznikami jednorazowego użytku, środki dezynfekcyjne oraz szafkę lub wieszak na odzież.

Łóżka lub kabiny do opalania muszą być wyposażone w nawiew powietrza i regulację ich parametrów (wentylacja mechaniczna nawiewno-wywiewna, podciśnieniowa)

- Dezynfekcja solariów:

Łóżko lubabinę do opalania po każdym użyciu należy dezynfekować, a informację o wykonaniu tej czynności umieścić w widocznym miejscu.

- W pomieszczeniach masażu wodnego, łaźniach parowych i pomieszczeniach natrysków należy zainstalować wpusty podłogowe oraz zawory ze złączką do węża.

- Pomieszczenia i wyposażenie zakładu muszą być utrzymane w dobrym stanie sanitarno-porządkowym i sanitarno-technicznym

- Pracownicy zakładu muszą posiadać aktualne zaświadczenia lekarskie, wydane przez lekarza medycyny pracy.

- Osoby zatrudnione, w czasie wykonywania pracy muszą być ubrane w czystą odzież ochronną, w jasnych kolorach, zasłaniającą odzież osobistą.

- W zakładzie, w skład wyposażenia musi wchodzić apteczka zawierająca środki

opatrunkowe i pierwszej pomocy.

Niedopuszczalne jest:

- Palenie tytoniu w zakładzie, poza miejscami wyodrębnionymi do tego celu
- Wprowadzanie zwierząt do lokalu
- Preparaty kosmetyczne wykorzystywane przy świadczeniu usług przechowuje się w oryginalnych opakowaniach, w sposób chroniący je przed utratą ich właściwości.
- Jeżeli preparaty przechowywane są w opakowaniu innym niż oryginalne, należy na opakowaniu umieścić etykietę zawierającą nazwę preparatu, nazwę producenta oraz termin, do którego preparat może być użyty.
- Niedopuszczalne jest stosowanie preparatów kosmetycznych nie spełniających wymagań określonych w przepisach o kosmetykach oraz o substancjach i preparatach chemicznych.
- Do wykonywania zabiegów używa się narzędzi i urządzeń:
  - sprawnych technicznie
  - czystych, dezynfekowanych
  - sterylizowanych
  - przechowywanych w warunkach zabezpieczających je przed zanieczyszczeniem lub uszkodzeniem

- Narzędzia lub ich części, nie powodujące naruszenia ciągłości tkanek, po każdym użyciu czyści się, myje i dezynfekuje (np. szczotki, wałki do włosów, grzebienie, pędzle).
- Narzędzia lub ich części naruszające ciągłość tkanek (wielorazowego użytku), po każdym użyciu myje się, dezynfekuje, ponownie myje, a następnie sterylizuje (np. nożyczki, cążki, igły).
- Narzędzia wykonane z materiałów uniemożliwiających poddanie ich sterylizacji, dezynfekuje się przy użyciu środków dopuszczonych do obrotu.
- Narzędzia jednorazowego użytku stosuje się tylko raz.
- Narzędzia jednorazowego użytku naruszające ciągłość tkanek, bezpośrednio po użyciu umieszcza się w zamykanych pojemnikach o nienasiąkliwych ścianach (zaliczane są do odpadów niebezpiecznych).
- Materiały używane w czasie świadczenia usług mogących powodować naruszenie ciągłości tkanek przechowuje się w opakowaniach (pakietach), na których umieszcza się w sposób trwały datę ich sterylizacji.
- Do przekłuwania ciała stosuje się wyłącznie pistolety, w których elementy mające kontakt z ciałem muszą być wysterylizowane.
- Głowice maszyny używanej do wykonywania tatuażu muszą być wysterylizowane.

- Materiały takie jak: tampony, płatki, gaziki, ligniny, ręczniki papierowe używa się jednorazowo.
- Zużyte materiały, które uległy zanieczyszczeniu krwią lub wydzielinami gromadzi się w oznakowanych do tego celu pojemnikach lub workach foliowych (zaliczane są do odpadów niebezpiecznych).
- Dezynfekcja jest procesem zapobiegającym szerzeniu się chorób, których czynnikami etiologicznymi są drobnoustroje.
- Przy doborze metody oraz preparatu do dezynfekcji narzędzi, sprzętu i powierzchni należy uwzględnić ryzyko zakażenia oraz zdolność do eliminowania drobnoustrojów stanowiących zagrożenie.
- Preparaty dezynfekcyjne należy stosować zgodnie z zaleceniami producenta, przestrzegając parametrów działania środka (stężenie i czas), które zapewniają skuteczność bakteriobójczą, prątkobójczą, grzybobójczą, wirusobójczą oraz sporobójczą.
- Użytkownicy preparatów dezynfekcyjnych mają obowiązek zapoznać się z kartą charakterystyki preparatu.

Nieprawidłowe postępowanie ze środkami dezynfekcyjnymi może stanowić zagrożenie dla zdrowia pracowników i klientów.

DEZYNFEKCJA I STERYLIZACJA

- Narzędzia wielokrotnego użytku, naruszające ciągłość tkanek, bezpośrednio po zabiegu należy dezynfekować w roztworach preparatów o szerokim zakresie działania, obejmującym bakterie włącznie z prątkami gruźlicy, grzyby, wirusy (np. Aldewir, Sekucid, Seku Extra, Sekusept forte, Sekusept Activ).

Zdezynfekowany sprzęt należy umyć, stosując środki ochrony osobistej (rękawice, fartuch).

W zależności od wymaganego poziomu czystości mikrobiologicznej, zastosować następnie proces sterylizacji lub, jeżeli sprzęt nie może być poddany sterylizacji z uwagi na materiał, z którego został wykonany, ponownie poddaje się procesowi dezynfekcji chemicznej, używając roztworów środków dezynfekcyjnych warunkujących wysoki poziom dezynfekcji.

Po zastosowaniu substancji chemicznych w postaci roztworów konieczne jest, po zakończeniu procesu, dokładne wypłukanie narzędzi/sprzętu wodą:

- w przypadku działania *sporobójczego* należy zastosować wodę sterylną
  - w przypadku działania *dezynfekcyjnego* - zastosować wodę świeżo przegotowaną,
- następnie narzędzia/sprzęt należy wysuszyć.

- Należy pamiętać, żeby postępować zgodnie z zaleceniami producenta sprzętu, z

uwzględnieniem parametrów działania preparatu (stężenie, czas, zakres działania).

- Dezynfekcja nie może być stosowana jako metoda zastępcza, gdy wymagany jest poziom czystości mikrobiologicznej osiągnany wyłącznie w procesach sterylizacji.

- W czasie świadczenia usług mogących powodować naruszenie ciągłości tkanek używa się wyłącznie jałowych materiałów, przechowywanych w oddzielnych pakietach sterylizacyjnych, zabezpieczających je przed wtórnym skażeniem.

Opakowania/pakiety sterylizacyjne muszą zawierać informację o dacie sterylizacji.

- Zakład musi posiadać podpisaną umowę dotyczącą sterylizacji narzędzi powodujących naruszenie ciągłości tkanek z innym zakładem (np. szpital, gabinet lekarski) lub jeżeli posiada własny autoklaw, można dokonywać sterylizacji w swoim zakładzie. Należy wtedy zamieścić informację o sposobie dezynfekcji i sterylizacji narzędzi.

WYMAGANIA DOTYCZĄCE PREPARATÓW I ŚRODKÓW DO DEZYNFEKCJI

Preparaty i środki do dezynfekcji muszą być:

- dopuszczone do obrotu
- przechowywane w opakowaniach oryginalnych lub zastępczych, oznakowanych etykietą zawierającą: nazwę preparatu, producenta, termin przydatności do użycia

informację o zaleconym stężeniu, informację w języku polskim

Roztwór przygotowany do dezynfekcji musi zawierać:

- nazwę preparatu lub środka
- datę przygotowania roztworu
- termin, do którego może być użyty
- imię i nazwisko osoby, która go sporządziła

DEZYNFEKCJA POWIERZCHNI

- Powierzchnie wyposażenia, aparatury np. powierzchnia rękojeści pistoletu do przekłuwania uszu, widełki do osadzania kolczyka, urządzeń do tatuażu (rękojeść, pojemniczki do barwników), łóżek opalających, brodzików do pedicure, pasy do masażu mogą być zanieczyszczone pewną liczbą drobnoustrojów chorobotwórczych i w związku z tym powinny być myte i dezynfekowane po każdym kliencie, zgodnie z przyjętymi w zakładzie procedurami, np. z zastosowaniem środków dezynfekujących o zakresie działania bakteriobójczym i grzybobójczym (np. Aerodesin 2000, Incidur Spray).
- W przypadku powierzchni zanieczyszczonych substancjami organicznymi należy stosować roztwory preparatów aktywne wobec tych zanieczyszczeń,

wykazujące działanie bakteriobójcze i wirusobójcze (wskazane działanie prątkobójcze i grzybobójcze) (np. Medicarine).

- Sprzęt i powierzchnie stanowiące małe zagrożenie przeniesienia zakażenia

np. ściany, podłogi, meble nie muszą być rutynowo dezynfekowane, a jedynie poddawane czyszczeniu i myciu.

ZASADY WYKONYWANIA DEZYNFEKCJI

W ZAKŁADACH FRYZJERSKICH, KOSMETYCZNYCH, TATUAŻU

I ODNOWY BIOLOGICZNEJ

- Powierzchnie są rezerwuarem drobnoustrojów, które mogą stanowić zagrożenie, i z którego mogą zostać przeniesione na inne powierzchnie, sprzęty lub osoby.

Przenoszenie drobnoustrojów z powierzchni następuje głównie na drodze kontaktu rąk z powierzchnią.

- Podstawową strategią w zapobieganiu zakażeniom w niniejszych zakładach jest zapewnienie istotnych elementów higieny.

Mycie i dezynfekcja rąk

zmniejsza częstość zakażeń podczas przeprowadzania zabiegów.

Pracownicy zakładów powinni zwracać uwagę, aby ich własne dłonie (zwłaszcza paznokcie) były odpowiednio zadbane i nie stanowiły zagrożenia dla klienta. Wszelkie skaleczenia, zadrapania skóry muszą zostać zabezpieczone plasterm opatrunkowym.

Obsługując klientów z widocznymi, niebezpiecznymi skaleczeniami oraz przy usuwaniu zanieczyszczeń krwi należy stosować jako zabezpieczenie - rękawiczki jednorazowego użytku. Rękawiczki po użyciu należy traktować podobnie jak zużyte tampony, waciki, ligninę, gaziki zanieczyszczone krwią lub wydzielinami, czyli jako odpady niebezpieczne.

PROFILAKTYKA ZAKAŻEŃ W ZAKŁADACH FRYZJERSKICH, KOSMETYCZNYCH, TATUAŻU I ODNOWY BIOLOGICZNEJ

- Zakłady, w których wykonuje się zabiegi związane z naruszeniem ciągłości tkanek należy traktować jak gabinety zabiegowe i w związku z tym stosować odpowiednie procedury sanitarne.
- Klienci korzystający z usług to osoby, o których stanie zdrowia nic nie wiemy. Mogą

być nosicielami np. wirusów przenoszonych drogą krwi (HBV, HCV, HIV).

Nie będąc w stanie rozróżnić zagrożenia powinniśmy każdego klienta traktować jako osobę potencjalnie zakażoną. Na ryzyko zakażenia narażeni są pracownicy mający kontakt z klientem, ale także istnieje możliwość przeniesienia drobnoustrojów na innych klientów poprzez zainfekowane dłonie personelu lub źle przygotowane narzędzia. W związku z tym ze wszystkimi narzędziami i sprzętem należy odpowiednio postępować, aby zapobiec przenoszeniu infekcji i przeciąć drogi ich szerzenia.

Oczekiwania klientek i klientów świadomych zagrożeń, jakie mogą pojawiać się w zakładach fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu i odnowy biologicznej, mobilizują właścicieli niniejszych obiektów do większej dbałości o jakość świadczonych usług oraz do należytego wywiązywania się z obowiązków, które narzuca na te zakłady Minister Zdrowia w Rozporządzeniu z 17 lutego 2004 roku.